

Fiskiveiða Grønlendinga tvífaldað um 5 ár

57 milj. kr. sum fyrribils ilugupeningur fyri at bota um veiða- og framleiðslulíkindini.

Saltfiskur er framvegis høvuðsútflutningsvara Grønlands. Í ár vóru útflutt 7000 tons av saltfiski — ein øking uppá 30 pst. eftir 3 árum. Tær fisku og frystu fiskavørurnar verða meira og meira eftirspurdar, og tí verður serligur dentur lagdur á at byggja nýmótans virki at taka sær av hesi framleiðslu.

Í lotuni verður fiskur tilvirkaður í 75 ymskum støðum í Grønlandi Meira enn 2000 fólk starvast beinleiðis innan fiskivinnu, og eina 4—500 onnur taka lut í hesi vinnu bara við hvørt.

Ubyggjanin av nýggjum virkjunum er byrjað. Í fyrsta lagi skulu 57 milj. kr nýstast til hesi endamáli, og ætlanir eru longu nú frammi um enn størri útyggingar.

Í dag hava teir frystihús og flakavirki í Christiansháb, Egedesminde, Sukkertoppen og Narssaq og skipið »Sværdfisk« er útgjort til at kunna nýstast sum eitt flótandi framleiðsluvirki. Tað kann vera til hjálp á støðum, har eingi virki av týðningi eru.

Ein veikleika er, at veiðuforin ikki eru tíðarhóskandi í lotuni eru í Grønlandi 11—1200 róðrabátar, 150 bátar uppá umleið 1,5—2 tons. Tað eru 200 bátar omanfyri hesa stødd, men bert 6—7 bátar uppá 30—40 tons.

Nýggj veiðufør eru neyðug, men

tey krevja eisini kóna manning. Teir hava tí stovna skiparaskúla í Godthåb. Hesin skúli er partvis kostskúli, so hann eisini kann taka sær av monnum, ið koma langvegis frá.

Eisini trýtur teimum arbeiðsleiðarar, ið kunnu taka sær av dagligu leiðsluni á teimum ymskum virkjunum. Hesar trupulleikar ætla teir at vinna á við at skipa arbeiðsleiðaraskúla.

Grønlandskar fiskavørur verða í dag seldar til 40 lond. Aftrat saltfiskinum er nú reiðiliga komin gongd á framleiðslu av ymskum frystum fiskavörum. Av fittliga stór um týðningi eru eisini reiurnar. Í fjór seldu teir 2 milj. glos og dósir av reium. Í 1954 var framleiðslan 300 tons, í ár rokna teir við 1000 tons.

Roynt verður eftir nýggjum markaðarlondum. Eitt hitt síðsta tiltakið er at selja turran fisk til Afriku. Í fjór seldu teir soleiðis millum 4 og 5000 tons. Tá tey nýggju virkinu rættuliga vera komin í gongd í 1965, rokna teir við at kunna tvífalda framleiðsluna av harðfrystum fiski — eini 4000 tons um árið.

Grønlandskir fiskimenn hava gjørt keypsáttmála um nýggjar bátar — í fyrsta lagi 20 tons bátar til reiðuveiðu.

Átjandi føroyski happadráttur

Dráttarlisti

Fyri 3. drátt, 10. december 1959.

Hesi nr. hava vunnið:

20.000 kr. nr. 610
15.000 kr. nr.: 1291
10.000 kr. nr.: 291
2.000 kr. nr. 1189
1.000 kr. nr.: 382
500 kr. nr.: 1096 — 1234
200 kr. nr.: 384 — 628 — 1556
100 kr. nr.: 10 — 23 — 53 — 56 — 78
79 — 98 — 103 — 117 — 119 — 124
137 — 139 — 171 — 174 — 205 — 216
217 — 221 — 245 — 247 — 248 — 280
302 — 306 — 310 — 319 — 345 378
381 — 402 — 411 — 414 — 428 — 445
448 — 460 — 470 — 487 — 491 — 497
503 509 515 525 528 548 558 584
588 — 593 — 594 — 603 — 616 — 644
658 — 685 — 717 — 726 — 739 — 749
755 — 764 — 766 — 770 — 791 — 824
830 — 840 — 844 — 855 — 866 — 870
872 — 874 — 894 — 898 — 907 — 908
916 — 919 — 921 — 928 — 930 — 946
952 — 953 — 967 — 973 — 974 — 976
979 — 982 — 985 — 987 — 989 — 1012
1017 — 1021 — 1030 — 1044 — 1071
1110 — 1113 — 1136 — 1147 — 1150
1156 — 1163 — 1167 — 1173 — 1175
1182 — 1192 — 1211 — 1216 — 1222
1245 — 1258 — 1261 — 1314 — 1326
1347 — 1353 — 1391 — 1405 — 1422
1425 — 1426 — 1429 — 1434 — 1475
1487 — 1511 — 1515 — 1541 — 1543
1554 — 1565 — 1567 — 1578 — 1588
1602 — 1603 — 1609 — 1619 — 1620
1622 — 1624 — 1627.

Premiar kr. 1000,00 fall á nr. 1554.

Fyrvirni verður tikið fyri møguleikum prentvillum.

Vinningarnir verða útgeldnir beinanvegin við frádrátt á 10 %.

Vinnarnir verða biðnir um at venda sær til happadráttarfeljar sínar.

Tórshavn, hin 10. december 1959.

FOROYA LANDSTYRI
(happadrátturin).

Ódnin

Um allan Norðsjógvin og ein part av Atlantshavinum og sama um allan Eyðursjógvin hevur ringasta ódn arveður leikað í frá leygardegnum og út í hósdagin. Tjaldur, sum fór úr Føroyum leygardagin kom ikki til Keyptmannahavnar fyrr enn á mið degi hósdagin — tað hevði fingið nakað av skaða. Frætt er frá fleiri skipum, sum menn við vissu vita eru burturgingin - og manningarnar sjóletnar. Enn verður sóknast eftir 3 fiskiførur úr Eðsbjerg, sum einki er frætt frá.

liga stórar fiskinøgdir. Alsamt verður veitt meira og meira av fiski, og nýggju tilvirkingar hættirnar krevja nogvan kulda. Nóg av virkjnum kunnu ikki koma longur niður enn á 15—20 kuldestig, men hetta verður ov lítið, nú viðgerðin verður annarleiðis og krøvini til góðskuna alsamt verður størri. Neyðugt verður tí at umbyggja virkin soleiðis, at tey kunnu koma niður í 25—35 kuldestig.

Dúgliga verður arbeitt við hesum máli í lotuni, og menn ivast ikki í, at teir koma at fáa væl burtur úr flakafarmleiðsluni í komandi tíðum.

HUGNALIG JÓL.

Nú koma Klakksvíkingar við egna jólablað. Eg havi beint nú liðið tað úr enda í enda. Hetta er eitt gott blað, bæði vakurt og dygdagott. Nógvar tekningar. Vit finna tekningar av Elinborg Lützen, Fridu Zachariassen, Tóra Dahl. Fyri tað mesta növn, vit kenna frá fyrr. — Yrkingar, ferðasögur, smásögur, týðingar, søguligar frásagnir. — Her finna vit Bernard Brim, Johan Nielsen, Jógván Kjølbro y., Robert Joensen, A. Sólstein, J. R. Bjartalíð, Tummas Lenvig, Fischer Heinesen, Óla Dahl, Andreas Isachsen. Aftur tað mesta növn, vit hava lært at kenna áður, növn, sum longu hava gjørt vart við seg í bókmentum.

Tað er ikki rúm fyri her at fara undir hvørt petti sær í hesum heilt stóra blaðnum, men tað skal vera sagt sum heild, hetta er dygdarverk. Tað eru ting uppi í, sum eru merkt av, at tann skrivandi er ungur. — Aftur onnur, sum eru búgvín og heil skapað. Jú, Klakksvíkingur eigur góðar kreftir. Vit gleða okkum til, at hetta blað í framtíðini skal verða vissur jólagestur í Føroyum og ynskja, at tað skal magna at halda tey lyfti, hetta blað gevur.

Fær nú og keyp Hugnalig jól. Tað er sjáldan, tú fær so nóg gott fyri so fáar krónur.

Hedín Brú.

FOLV

Ja, nú koma tær út, hvør eftir aðra, jólabókurnar. »Jólastjórnan« og »Hugnalig jól«, sum ummeld er her omanfyri, eru útkomnar, og nú kom »Folv«. Í dag ella mánadagin kemur jólaheftið hjá »Kvnutiðindie« — og »Jólabók« og »Min jólabók« munnu eisini koma fyrrapartin í næstu viku.

»Folv« er á hesum sinni, eins og vant, drúgvur lesnaður og góður. Fyrrst kann ein nevna framhaldssøguna »Abbastova«, ið Louis Zachariassen hevur skrivað. Hon endar í hesum blaðnum. 300 ár herfyri eitur ein grein, ið Einar Joensen hevur skrivað. Hetta er ein áhugaverd grein, ið lýsir væl víðurskiðni í einum lítið kendum tíðarskeiði av Føroya søgu.

Annars eru har søgur og frásagnir av ymsum øðrum kendum hovundum, so sum Eiden Müller, Villi Sørensen og T. N. Djurhuus. Poul Eide sigur frá eini jólaferð síni yvir fjørð og fjøll í vána veðri. Helena Nolso sigur í stuttum frá, tá vitin á Borðuni varð bygdur.

Heftið byrjar aftur í ár við einum tónalagi og sangi av J. Nolso, Tvoroy. Karsten Hoydal hevur yrkt triggjar yrkingar, og Bernard Brim nokur orindi. — Við Folv fylgir ein sjengrusongur um Sára — Tongla-Tummas hevur yrkt.

Umsóknir til grunnin fyri óarbeiðsförar fiskimenn mega vera innkomnar á áðrenn miðja næstu viku.

FLAKAVIRKINI GERA LIÐUGT FISKARÆTTIR

Soleiðis tekur blaðið »Aktuelle« til í umrøðu av flakavirkjum og teirra týðningi nú og í framtíðini.

Blaðið heldur áfram:

Nókur töl vísa best tey stórfremtøk, ið gjord eru í sambandi við flakafarmleiðsluna. Fiskurin verður skorin í nógvar ymskum støddum, alt eftir sum forbrúkararnir ynskja tað í dag fer skiljingin fram við maskinu. Á A.S. Europa hava teir eina stóra maskinu, ið kann skilja 3600 fløk um tíman í 16 ymskum støddum. So væl verður skilt, at vekt-skeivleikin er avmarkaður til einans at vera frá 0 upp í 8 gram. Á henda hátt kunnu matstovur og onnur tilílik virki fáa júst tær støddir, ið tey ynskja.

Á flakavirkjunum hava teir 49 ymskar skeriakkordir og frá 60 til 90 pakkingsakkordir.

Ein partur av fløkunum verður í dag so nóg tilvirkaður — m. a. dripin niður í deiggj og rullað í rasp — at húsmóðurin einans hevur at pækka upp og leggja á pannuna. Næsta tiltak er í umbúna: liðugt steikt fishsticks. Í lotuni verður hetta bert gjørt á einum virki í Danmark,

men um stutta tíð verður hetta heilt vanligt í donskum heimum.

Á fiskimessuni var á fyrsta sinni vist ein flakamaskina til flatfisk. Hetta er nakað, ið hevur spókt í mong ár, og tey seinastu 20 árin hevur javnan verið at hoyrt, at nú hava menn funnið hitt rétta slagid av maskinum; men lítið hevur borið til. Henda maskinan er gjord av fiskauðflytaranum Dyekjer í Eðsbjerg. Hann hevur latið hitt stóra felagið Båder i Lybæk framleiðsluna í hendi. Menn biða alspentir eftir hesi maskinu, og í arbeiðsmannafelagunum bera menn ótta fyri teimum avleiðingum, ið henda maskina kann koma at hava uppá arbeiðslagið. Tað, sum menn serstakliga eru forvitnir at fáa at vita, er, um maskinan verður før fyri at skera flökini fullkomuliga benfri. Aðrir halda, at hin stóra framleiðsluvingin, og alt í sambandi við skiljing, paking o. a. vil krevja enn fleiri fólk í arbeiði, — í øllum fornum ikki ferri enn tey, ið gerast arbeiðsleys av mekaniseringini.

Flest øll flakavirki verða nú víðkaði í stórum, og fleiri av hesum kunnu frammanundan víðgera rett-